

Ime predmeta 1	STRUŽNICA
Ime predmeta 2	/
ID številka / EŠD	002.125.Idrija
Upravljavec	Mestni muzej Idrija, Prelovčeva 9, 5280 Idrija
Lastništvo	Javno
Lastnik	Občina Idrija, Mestni trg 1, 5280 Idrija
ID številka / EŠD	510:IDR;RS-17
Klasifikacija dediščine	Rudnik

OPIS

Kratek opis	Stružnica je stroj za obdelavo z odrezovanjem. Za stružnico Carl Pfaff je značilna klasična izvedba z jermenskim pogonom in sistemom menjave zobnikov za zagotovitev določene hitrosti vzdolžnega gibanja stružnega noža. V funkciji je primerna za predmete do 4 m dolžine in ima sledeče glavne sestavne sklope: ogrodje z menjalnim predležjem za pogon glavnega vretena, ogrodje (postelja) z vodili, menjalno predležje za pogon sani, glavno vreteno, vijačno vreteno, sani, vpenjalne naprave za obdelovance in orodja ter konjiček.
Mere	Dolžina 572 cm, širina 203,7 cm, višina 163,5 cm; masa 3000 kg.

Materiali	Litoželezo, jeklo.
Datacija	1870
Avtor / Proizvajalec	Carl Pfaff Wien

Slikovne priloge

Image not readable or empty
/home/mcxsd05/domains/heritage-mercury.net/public_html/base/components/com_rsform/uploads/5ab9d7c0dece3414

Prvotna raba

Opisan stroj je služil predvsem za obdelavo kovinskih elementov krožnih oblik. Za nemoteno obratovanje je rudnik sprva imel več delavnic za vzdrževanje tehnološkega procesa, predvsem za obnavljanje in izdelavo strojnih delov ter popravilo in izdelavo jamskega orodja. V zadnjem obdobju obratovanja so v stari mehanični delavnici (nasproti Bašerije) poleg ohranjene stružne Carl Pfaff (stružna dolžina 4 m) uporabljali še naslednje stružnice: Carl Pfaff (2 m), Ottagringer (1.5 m), Ferrotechnica (1 m), Volman in Reitbauer. Leta 1954 so jo predelali in ji dodali lasten pogonski elektromotor, leta 1965 pa so bili izvedeni še določeni popravki.

Sedanja raba

Stružnica Carl Pfaff se ohranja, varuje in prezentira kot pomemben spomenik tehniške dediščine rudarjenja v Idriji z izjemnimi univerzalnimi vrednotami. Je edina ohranjena stružnica teh dimenzij v Sloveniji. Obdelovalni stroji iz nekdanje rudniške mehanične delavnice, vključno s stružnico, so del obsežne zbirke »Rudniški stroji in naprave« Mestnega muzeja Idrija. Otvoritev, zgledno restavriranih rudniških obdelovalnih strojev, je bila 23.6.1998. Stružnica je bila obnovljena tako, da se glavno vreteno vrti, tudi sani, suporta in konjiček se premikajo po vodilih.

Prvotna lokacija

Rudnik živega srebra Idrija, stara mehanična delavnica (nasproti Bašerije).

Sedanja lokacija

Stavba jaška Frančiške (zgornji razstavni prostor).

STANJE OHRANJENOSTI**Zgodovina
opravljenih
posegov**

Stružnica je bila ob pričetku restavracije zaradi rje močno poškodovana. Bila je v celoti razstavljena, površine posameznih delov so bile očiščene s peskanjem, ponovno sestavljena in barvana temeljno ter pokrivno. Dodatni posegi

zato niso potrebni. Varovanje v prostoru je urejeno.

Sedanje stanje dobro

Potrebni ukrepi Redno obdobjno vzdrževanje

DOKUMENTACIJA

**Naslov / zbirka /
povezave itd., kjer
so dostopne
podrobnejše
informacije**

- Inventarna knjiga Mestnega muzeja Idrija;
- Zelenc, Anton. In vendar se giblje: katalog rudniških strojev
in naprav. Idrija, Mestni muzej Idrija, 2001;
- Zelenc, Anton. Restavrirani stroji in naprave Rudnika živega
srebra Idrija. Ruda: revija Združenja za ohranjanje rudarske
dediščine Slovenije, 1-2/2013, str. 16-20;
- Zelenc, Anton. Idrija municipal museum: restored mine
machines and devices of the Idrija mercury mine. Patrimoine
de l'industrie, 2004, str. 17-19.

Izpolnjevalec Mestni muzej Idrija

Izpolnjeval je Miha Kosmač

Datum objave 5. 3. 2018

Datum urejanja Never
